

Ändra ordningen för ärkebiskopsval

»Formerna för valet måste med andra ord anpassas till en ny tid.«

Under våren väljer Svenska kyrkan en ny ärkebiskop. Det har genomförts nomineringsval och en hearing har hållits i Uppsala och snart är det dags för den första valomgången. En närmare koll på ordningen för val av ärkebiskop visar att sättet att välja ärkebiskop i mycket har sitt ursprung i det gamla statskyrkosystemet.

Ärkebiskopen väljs av ledamöterna i kyrkostyrelsen och av ledamöterna i stiftsstyrelser och domkapitel i Svenska kyrkans tretton stift. Eftersom ärkebiskopen också har biskopliga uppgifter i Uppsala stift, röstar dessutom diakoner och präster i Uppsala stift som har en tjänst inom stiftet och lika många förtroendevalda som är utsedda av stiftets församlingar. För att Uppsala stift inte ensamt ska kunna avgöra valet delas dessa röster med tio.

Stiftsstyrelserna och domkapitlen i Svenska kyrkan får alltså genom den befintliga ordningen representera sina respektive stift i valet av ny ärkebiskop.

Majoriteten av oss präster och diakoner i Svenska kyrkan har inget att säga till om när det gäller vem som blir ny ärkebiskop. Det gäller även förtroendevalda om de inte råkar sitta i stiftsstyrelserna eller domkapitlen.

Det är inte en god ordning i en kyrka där ärkebiskopsämbetet förändrats under de senaste decennierna och vem som är ärkebiskop verkligen angår oss alla i kyrkan.

Valkorporationen borde vidgas så att diakoner och präster i samtliga stift får vara med i processen och rösta fram en ny ärkebiskop och även då också vidga kretsen av förtroendevalda genom elektorssystemet. Formerna för valet måste med andra ord anpassas till en ny tid.

Formerna för val av ärkebiskop utreddes inför relationsändringen genom den så kallade nivåutredningen 1998 (*Svenska kyrkans utredningar* 1998:3). I vissa delar kan ordningen till och med spåras tillbaka

till den gamla kyrkolagen från 1686 vad avser att domkapitlen har rösträtt i valen.

Den förändring som ärkebiskopsrollen genomgått under de senaste decennierna och som Klas Hansson tydligt visar på i sin avhandling "Svenska kyrkans primas – Ärkebiskopsämbetet i förändring 1914-1990" är ett starkt motiv för en framtida förändring i hur ärkebiskop utses.

Hansson visar i sin avhandling på hur skilda organisatoriska förändringar av ärkebiskopsämbetet har stärkt dess roll. Ärkebiskopen ska med den auktoritet som kommer av själva rollen men även med sin legala auktoritet verka för Svenska kyrkan i skilda sammanhang. Hansson skriver att: "Ärkebiskopsämbetet har utvecklats till en tydlig institution i kyrkan med ett personligt utövat ledarskap i offentligheten." (Hansson, s. 433).

De senaste ärkebiskoparna har haft en klar och tydlig röst i den offentliga debatten. Vi hör ärkebiskopen på bokmässor, lyssnar till henne i radions olika nyhetsprogram och hon deltar i mängd andra sammanhang där Svenska kyrkans teologiska och samhälleliga roll diskuteras. Ärkebiskopen har också blivit en allt tydligare riktningssgivare i skilda inomkyrkliga processer. Vår nuvarande ärkebiskop Antje Jackelén har skött allt detta på ett förtjänstfullt sätt.

Ärkebiskopens roll i kyrkan har med andra ord blivit allt viktigare vilket gör att vem som blir ärkebiskop också tydligare borde avspelas i vem som får vara med och rösta.

GÖRAN LUNDSTEDT

